

SUROWCE WŁÓKIENNICZE	N O R M A B R A N Ż O W A	BN-86
	Surowce włókiennicze Wełna owcza prana i karbonizowana	7513-02
		Zamiast BN-65/7513-02
		Grupa katalogowa 1105

1. WSTĘP

1.1. Przedmiot normy. Przedmiotem normy jest wełna owcza żywa prana i karbonizowana, przeznaczona do obrotu.

1.2. Określenia

1.2.1. wełna prana — wełna oczyszczona z tłuszczopotu i innych zanieczyszczeń metodą przemysłową.

1.2.2. wełna karbonizowana — wełna dodatkowo oczyszczona z zanieczyszczeń roślinnych sposobem chemicznym przez stosowanie kwasu nieorganicznego.

1.2.3. wełna spilśniona — kawałki wełny trudno rozdzielające się ręcznie, powstałe w wyniku procesu technologicznego (pranie, karbonizacja itp.).

1.2.4. wełna zbutwiała — wełna o zmienionej barwie, charakterystycznym zapachu i obniżonej wytrzymałości.

1.2.5. włókno martwe — gruby, łamliwy, prawie całkowicie prosty włos w odcieniu matowym, składający się z warstwy korowej, naskórkowej i bardzo silnie rozwiniętej warstwy rdzeniowej.

1.2.6. zabrudzenia wtórne — zanieczyszczenie wełny spowodowane osiadaniami kurzu w miejscach odsłoniętych przez zniszczenie opakowania.

1.2.7. partia wełny pranej lub karbonizowanej — określona ilość wełny o jednakowych parametrach (długość, grubość, pochodzenie itp.) przedstawiona do jednorazowego odbioru.

2. PODZIAŁ I OZNACZENIE

2.1. Podział i oznaczenie — wg KTM, podbranza 1921, uzupełniona nazwą handlową i numerem normy.

2.2. Przykład oznaczenia wełny owczej żywej pranej niekarbonizowanej (1921-11), jednolitej (1), australijskiej (1), białej o nominalnej średnicy 21 μm (21), klasie długościowej 3 (3), o zawartości zanieczyszczeń roślinnych stopnia A (1), liczbie kontrolnej 6 (6):

KTM 1921-111-121-316

WEŁNA OWCZA PRANA BN-86/7513-02

3. WYMAGANIA

3.1. Wymagania ogólne

a) Partia wełny owczej pranej lub karbonizowanej przeznaczona do odbioru powinna być:

- jednorodna w masie,
- bez zabrudzeń smarami, olejami i znacznikami niespieralnymi,
- nie zamoczona,
- bez zanieczyszczeń pochodzenia niewielnianego (np. sznurki itp.),
- bez zabrudzeń wtórnych (np. kurz, błoto itp.),
- nie zbutwiała,
- nie zamolona.

b) W partii wełny karbonizowanej występujące zanieczyszczenia roślinne powinny mieć charakter wskazujący na działanie kwasem.

c) W partii wełny przeznaczonej do obioru dopuszcza się:

- w jakości 1 w wełnie pranej — zwiększenie zawartości masy wełny osłabionej¹⁾ o 15%, oraz w jakości 1 w wełnie karbonizowanej — zwiększenie zawartości masy wełny osłabionej i słabej²⁾ o 25% w stosunku do stylu wełny potnej.

Przekroczenie przyjętych wartości klasyfikuje wełnę do jakości 2,

- zawartość włókien martwych do 1% (metoda badania wg PN-72/P-04900),
- zawartość zanieczyszczeń mineralnych w wełnie pranej do 4% (metoda badania wg PN-72/P-04900),
- zawartość masy wełny spilśnionej wg tabl. 1.

¹⁾ W przypadkach spornych, za wełnę osłabioną uważa się wełnę o wytrzymałości właściwej w pęczkach od 7,5 do 9,0 cN/tex, a dla włókien pojedynczych od 11,5 do 14,0 cN/tex.

²⁾ W przypadkach spornych, za wełnę słabą uważa się wełnę o wytrzymałości właściwej w pęczkach poniżej 7,5 cN/tex, a dla włókien pojedynczych poniżej 11,5 cN/tex (metoda badania wytrzymałości — wg PN-72/P-04900).

Zgłoszona przez Centralny Ośrodek Badawczo-Rozwojowy Przemysłu Wełnianego
Ustanowiona przez Dyrektora Instytutu Włókiennictwa dnia 17 stycznia 1986 r.
jako norma obowiązująca od dnia 1 lipca 1986 r.
(Dz. Norm. i Miar nr 4/1986 poz. 10)

Tablica 1

Nominalna średnica włókien	Zawartość masy wełny spilśnionej, %, nie więcej niż		Metoda badania wg
	wełna prana	wełna karbonizowana	
poniżej 26 μ m	10	15	5.4
powyżej 26 μ m	5	10	

3.2. Wymagania szczegółowe

3.2.1. Wymagania i metody badań dla wełny pranej — wg tabl. 2.

3.2.2. Wymagania i metody badań dla wełny karbonizowanej — wg tabl. 3.

4.2. Pakowanie i znakowanie. Wełnę praną lub karbonizowaną należy pakować w bele.

Każda bela wełny powinna być zaopatrzona w 2 etykiety zawierające co najmniej następujące dane:

- nazwę zakładu (producenta),
- numer beli i partii,
- pochozenie wełny,
- styl, grubość i klasę długościową wg PN-84/P-80053,
- masę beli brutto i netto.

Jedną etykietę należy umieścić pod okrywą beli, a drugą przymocować do opakowania.

Tablica 2

Nazwa wskaźnika		Stopień jakości		Metoda badania wg
		1	2	
Wilgotność w dostawach, %		od 10 do 20		PN-71/P-04601
pH wyciągu wodnego		od 7,5 do 9,8	poniżej 7,5 i powyżej 9,8	PN-71/P-04732
Zawartość tłuszczu, %		od 0,6 do 2,0	od 2,1 do 3,0	PN-72/P-04900 rozdz. 9
Zawartość zanieczyszczeń roślinnych, %, nie więcej niż	stopień zanieczyszczenia w wełnie potnej			PN-72/P-04900 rozdz. 10
	A	2		
	B	5		
	C	10		

Tablica 3

Nazwa wskaźnika		Stopień jakości		Metoda badania wg
		1	2	
Wilgotność w dostawach, %		od 10 do 20		PN-71/P-04601
pH wyciągu wodnego		od 4,5 do 8,0	poniżej 4,5 i powyżej 8,0	PN-71/P-04732
Zawartość tłuszczu, %		od 0,6 do 2,0		PN-72/P-04900 rozdz. 9
Zawartość zanieczyszczeń roślinnych zwęglonych i nie zwęglonych, %, nie więcej niż		1,0	1,5	PN-72/P-04900 rozdz. 10

3.3. Stopnie jakości

3.3.1. Podstawy stopniowania. W wełnie pranej lub karbonizowanej rozróżnia się dwa stopnie jakości, jakość 1 i 2, w zależności od spełnienia wymagań zawartych w 3.1 i 3.2.

3.3.2. Ustalenie stopnia jakości. W przypadku stwierdzenia w badanej partii wełny pranej lub karbonizowanej cech odpowiadających różnym stopniom jakości, należy ustalić stopień jakości według cech kwalifikujących do stopnia niższego.

4. PAKOWANIE, PRZECHOWYWANIE I TRANSPORT

4.1. Przygotowanie do pakowania (belowanie). Wełnę po wypraniu i wysuszeniu należy składować w warunkach w celu uzyskania wyrównanej wilgotności w całej masie.

Minimalny czas odleżenia — 24 h.

W przypadku gdy proces technologiczny wymaga bezpośredniego pakowania po suszeniu, należy kontrolować wilgotność wełny i nie dopuścić do nadmiernego jej wysuszenia lub niedosuszenia.

4.3. Przechowywanie — wg BN-76/7508-01.

4.4. Transport. Bele wełny powinny być załadowywane, przewożone i wyladowywane w warunkach zabezpieczających je przed uszkodzeniem i zamknięciem.

5. BADANIA ODBIORCZE

5.1. Miejsce odbioru. Odbiór powinien się odbywać w pomieszczeniach zapewniających swobodne wykonywanie czynności kontrolnych w warunkach umożliwiających dostęp do każdej beli.

5.2. Dokumentacja partii. Do partii wełny przedstawionej do odbioru należy dołączyć:

- specyfikację z oznaczeniem wg 2.2,
- atest jakościowy.

5.3. Rodzaje badań. Przy odbiorze partii należy stosować następujące rodzaje badań:

a) wstępne, polegające na sprawdzeniu zgodności partii z danymi na specyfikacji oraz zgodności opakowania i oznakowania wg 4.2,

b) organoleptyczne, polegające na sprawdzeniu zgodności partii z wymaganiami ogólnymi wg 3.1, na podstawie próbek pobranych zgodnie z PN-72/P-04900 p. 2.2,

c) laboratoryjne, polegające na sprawdzeniu zgodności cech wełny z wymaganiami podanymi w 3.2, na podstawie wyników badań laboratoryjnych wykonanych zgodnie z normami czynnościowymi na podstawie próbek pobranych zgodnie z PN-72/P-04900 p. 2.7.

5.4. Wyznaczenie zawartości masy wełny spłśnionej. Z pobranych zgodnie z PN-72/P-04900 p. 2.2 próbek utworzyć próbkę ogólną o masie nie mniejszej niż 2000 g i umieścić ją w szczelnym pojemniku (np. woreczek foliowy) dla zachowania jednolitych warunków klimatycznych. Przygotowaną w ten sposób próbkę

poddać sortowaniu, wybierając nie dające się rozdzielić bez rozerwania włókien kawałki wełny i obliczyć ich procentowy udział w stosunku do masy całej próbki.

5.5. Ocena partii. Partię wełny przedstawioną do odbioru należy uznać za zgodną z wymaganiami normy, jeżeli w badaniach odbiorczych dla danego stopnia jakości, wartości wskaźników dla każdej pobranej próbki są zgodne z wymaganiami podanymi w 3.1 i 3.2.

Partię wełny należy uznać za niezgodną z wymaganiami normy, jeżeli chociażby jedna z badanych właściwości nie spełniała wymagań podanych w 3.1 i 3.2.

K O N I E C

INFORMACJE DODATKOWE

1. Instytucja opracowująca normę — Centralny Ośrodek Badawczo-Rozwojowy Przemysłu Wełnianego, Łódź.

2. Istotne zmiany w stosunku do PN-67/P-80050 w zakresie wełny owczej pranej i karbonizowanej oraz BN-65/7513-02.

a) uaktualniono i rozszerzono zakres i poziom wymagań jakościowych,

b) zaktualizowano nazwy i określenia.

Dotychczas obowiązująca PN-67/P-80050 zostaje unieważniona z dniem 1 października 1986 r. w zakresie wełny owczej pranej i karbonizowanej.

3. Normy i dokumenty związane

PN-72/P-04900 Metody badań surowców włókienniczych. Wełna
PN-84/P-80053 Surowce włókiennicze. Wełna owcza potna
BN-76/7508-01 Temperatury i wilgotności względne pomieszczeń produkcyjnych w przemyśle włókienniczym i odzieżowym

Pozostałe normy związane podano w tabl. 2 i 3. Branżowe zasady budowy i aktualizacji Kodu Towarowo-Materiałowego, KTM. Zjednoczenie Przedsiębiorstw Wełniarskich — Północ, Łódź 1977.

4. Symbol wg KTM — 1921.

5. Autorzy projektu normy — praca zbiorowa wykonana przez zespół powołany przez Izbę Wełny w Gdyni.